

## POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa S.P. i R.P.

przeciwko Towarzystwu Budownictwa Społecznego „W...” Sp. z o.o. w  
W.

z udziałem interwenientów ubocznych: Skarbu Państwa-Wojewody [...],[...]

Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w W. i Gminy W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 21 marca 2018 r.,

zażalenia pozwanego i interwenienta ubocznego Skarbu Państwa

na wyrok Sądu Apelacyjnego w W.

z dnia 26 września 2017 r., sygn. akt I ACa [...]/17,

**uchyła zaskarżony wyrok w części w jakiej sprawa została  
przekazana nim do ponownego rozpoznania wraz z orzeczeniem  
o kosztach oraz pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach  
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym sprawę w  
instancji.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w W. wyrokiem z dnia 26 września 2017 r. na skutek apelacji obu stron oraz interwenientów ubocznych Skarbu Państwa - Wojewody [...] i [...] Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w W. oraz Gminy W. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 30 grudnia 2016 r. uchylił zaskarżony wyrok w punkcie I, w punkcie II w zakresie oddalonego powództwa o zapłatę 175.270,99 zł oraz w punktach III i IV i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania.

Jako podstawę swojego rozstrzygnięcia powołał art. 386 § 4 k.p.c. W uzasadnieniu wskazał, że rozpoznanie istoty sprawy wymaga nie tylko rozszerzenia ustaleń faktycznych o przyczyny decyzji o wstrzymaniu budowy oraz o przebieg i wyniki postępowań odwoławczych od tych decyzji, a ponadto rozpoznania zarzutów obronnych pozwanego, co jest konieczne dla właściwej oceny żądania pozwu na gruncie art. 471 k.c. lub rozstrzygnięcia o żądaniu z art. 632 § 2 k.c.

Wskazał ponadto na powinność Sądu Okręgowego rozważenia legitymacji powodów, wspólnej lub indywidualnej.

Interwenient uboczny - Skarb Państwa oraz pozwana zaskarżyli w całości wyrok Sądu Apelacyjnego w W. zażaleniem, w którym wniesli o jego uchylenie. Wskazali, że brak było podstaw uzasadniających uchylenie wyroku i *przekazanie* sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Sąd drugiej instancji - jak wynika z art. 386 § 4 k.p.c. - może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania w trzech wypadkach: w razie stwierdzenia nieważności postępowania (art. 386 § 2 k.p.c.), w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 k.p.c.).

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że o nierozpoznaniu istoty sprawy można mówić wówczas, gdy sąd nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania, albo merytorycznych zarzutów strony, uznając bezzasadnie, że nie jest to

konieczne z uwagi na istnienie przesłanek materialnoprawnych lub procesowych unicestwiających roszczenie (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2015 r., V CZ 91/14, nie publ.; z dnia 5 marca 2015 r., V CZ 126/14, nie publ.; z dnia 21 maja 2015 r., IV CZ 10/15, nie publ.; z dnia 26 czerwca 2015 r., I CZ 60/15, nie publ. oraz powołane w nich orzeczenia).

Ustalenia sądu pierwszej instancji wraz z możliwością ich uzupełnienia przez sąd drugiej instancji pozwalają dojść do wniosku, że sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, a także, iż wydanie wyroku przez sąd drugiej instancji nie wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Sąd pierwszej instancji dokonał merytorycznej oceny powództwa, przeprowadził w tym zakresie postępowanie dowodowe i ocenił wyniki tego postępowania. Rozpoznał więc zgłoszone roszczenie i zakwalifikował je stosownie do swojej oceny na tle dokonanych ustaleń. Zakwestionowanie przez sąd odwoławczy poglądu prawnego sądu pierwszej instancji co do podstawy prawnej rozpoznawanego roszczenia nie oznacza, że sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1999 r., II UKN 589/98, OSNP 2000, nr 12, poz. 483 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 293/02, Lex Polonica nr 405129).

Sąd dokonuje weryfikacji podstawy faktycznej żądania oraz jej podstawy prawnej, biorąc pod uwagę wszystkie miarodajne dla niej normy prawa materialnego. Natomiast powód nie ma obowiązku podawania podstawy prawnej swego żądania, a jeżeli to uczyni sąd nie jest związany wskazaną przez niego podstawą prawną (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2007 r., II CSK 344/07, niepubl., z dnia 5 grudnia 2008 r., III CSK 228/08, niepubl., z dnia 21 maja 2009 r., V CSK 439/08, niepubl., z dnia 12 października 2016 r., II CSK 14/16, niepubl.).

Zasadności uchylenia wyroku przez Sąd Apelacyjny nie potwierdzają dostrzeżone braki ze strony Sądu Okręgowego w zakresie ustaleń faktycznych co do przyczyn wydania decyzji o wstrzymaniu budowy oraz co do prawidłowości tych decyzji. Nie wymaga także przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości zmiana stanu faktycznego już po ogłoszeniu wyroku przez Sąd Okręgowy związana z odstąpieniem powodów od umowy z pozwany.

Skoro Sąd drugiej instancji stanął na stanowisku, że dokonana przez Sąd pierwszej instancji podstawa faktyczna zaskarżonego wyroku nie jest zupełna, a jej kwalifikacja prawna jest wadliwa, nic nie stało na przeszkodzie, aby dokonał w orzeczeniu drugoinstancyjnym zupełnych ustaleń faktycznych i ich poprawnej kwalifikacji prawnej. O nierozpoznaniu istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. można mówić tylko wtedy, gdy sąd pierwszej instancji w ogóle nie zbadał podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia. Nie chodzi tu natomiast o niedokładności postępowania, polegające na tym, że sąd pierwszej instancji nie wziął pod rozagę wszystkich dowodów, które mogły służyć do należytego rozpoznania sprawy lub nie rozważył wszystkich okoliczności (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r., III CSK 330/10, LEX nr 885041).

W przyjętym w polskim modelu apelacji (apelacja pełna), postępowanie apelacyjne stanowi kontynuację postępowania przed sądem pierwszej instancji, a jego przedmiotem jest także rozpoznanie zgłoszonego w pozwie żądania, nie zaś wyłącznie kontrola zaskarżonego orzeczenia (por. uchwała składu siedmiu sędziów z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55).

Ponadto, należy podkreślić, że po zmianie art. 386 § 4 k.p.c. z dniem 1 stycznia 2000 r. nawet potrzeba znacznego uzupełnienia postępowego dowodowego nie może stanowić podstawy do wydania przez sąd drugiej instancji orzeczenia kasatoryjnego; może nią być - jak wynika jednoznacznie z obecnego brzmienia tego przepisu, oprócz nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy - tylko konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Z okoliczności niniejszej sprawy taka potrzeba jednak nie wynika.

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>15</sup> § 1 w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

jw

ał